

I

ALBERT GUITTARD WAS SINDS DE LUNCH ontevreden over zichzelf. Toch was hij met een goed humeur opgestaan. Moest hij tegen vijven niet een bezoek brengen aan meneer en mevrouw Penner? Maar er had zich een onaangename gebeurtenis voorgedaan die we kort in herinnering zullen brengen om een beter licht te werpen op het karakter van deze vreemde man. Hij was zojuist van tafel gegaan en maakte aanstalten om een dutje te gaan doen toen het belletje bij het tuinhok klonk. Hoewel hij vrijgezel was en de vijftig naderde, was meneer Guittard ook weer niet zo'n verstokte vrijgezel dat hij het niet verdroeg gestoord te worden. Dus wachtte hij, voordat hij naar zijn werkkamer ging waar hij de gewoonte had om tot vier uur op de divan te slapen, op uitsluitel over dit bezoek. Na krap een minuut kwam het kamermeisje hem medelen dat er een zekere meneer Bourrette in de salon was.

'Bourrette?' vroeg Guittard, die deze naam niets zei.

'Dat klopt, meneer.'

'Bourrette? Weet je zeker dat dat de naam is die je hebt gehoord?'

'Bourrette, zeker meneer, Bourrette...'

'Heeft deze meneer Bourrette je niet verteld wat hij wilde of namens wie hij kwam?'

'Dat heb ik niet gevraagd, meneer.'

'Wel, vraag het hem dan! Ik ken hem niet en ik heb geen

enkele reden om hem hier thuis te ontvangen. Wat is het voor iemand?’

‘Het is een meneer van zekere leeftijd.’

‘Maar hoe ziet hij eruit?’

‘Dat weet ik niet, meneer. Hij ziet er misschien uit als een heel gewone man. Hij heeft een aktetas onder zijn arm.’

‘Wat doet het ertoe dat hij een aktetas onder zijn arm heeft? Vraag hem eerst naar zijn kaartje en vraag hem dan wie hij is. En je kunt ook namens mij tegen hem zeggen dat als je je opwachting maakt bij mensen die je niet kent, de beleefdheid gebiedt dat je het onderwerp van je bezoek aankondigt. Zeg hem dat maar namens mij. Laat dat een les voor hem zijn.’

Het kamermeisje was nog maar net weg of hij vreesde dat ze zijn woorden, die hij met geen andere reden had uitgesproken dan het verlichten van een slecht humeur dat hij niet eens had maar dat hij in een opwelling leuk vond om voor te wenden, tegenover de onbekende bezoeker zou herhalen. Zijn eigenliefde verbood hem echter haar terug te roepen. Met een gêne die hij zichzelf niet wilde toegeven, en mopperend zodat hij als er iets onaangenaams gebeurde, opgewonden genoeg was om zijn stem te verheffen en niet de indruk van een windhaan zou maken, wachtte hij haar terugkeer af. Een paar seconden gingen voorbij. Toen verscheen het kamermeisje opnieuw en reikte hem het visitekaartje van de onbekende aan. Albert Guittard wierp er een blik op: Émile Bourrette, 14, Square Lamballe, Nice.

‘Is dat alles?’ vroeg meneer Guittard. ‘Heeft hij niet gezegd wat hij wilde?’

‘Jawel, meneer. Hij komt namens het armenhuis van Montvermeil.’

‘Ja, en?’

‘Hij wil waarschijnlijk dat meneer net als alle overwinteraars iets voor de armen geeft.’

‘Maar ik ben geen overwinteraar. Als je al vier jaar in een stad woont, lijkt het me dat je mag worden erkend als een burger van de stad. Zeg maar tegen hem dat ik geen overwinteraar ben en

dat ik er geen behoefte aan heb dat mensen mij om een aalmoes komen vragen. Ik weet wat me te doen staat.'

Albert Guittard was nerveus. Een uur later, toen hij wat rustiger over het gebeurde nadacht, begreep hij de reden voor zijn drift zelf niet. Hij was eigenlijk een vrij zachtaardige man. Helaas gebeurde het vaak dat hij zich als een verwend kind opwond over details die dat nauwelijks waard waren. Het was een afleiding in zijn monotone leven om de kleinste gebeurtenissen groter te maken, om een eenvoudige visite te laten overkomen als huisvredebreuk. Overigens was hij na het vertrek van meneer Bourrette de eerste geweest om spijt te hebben van zijn houding. De angst dat de weigering van een bijdrage aan een liefdadigheidsinstelling slecht zou vallen in hooggeplaatste kringen en hij problemen over zichzelf afriep, gevoegd bij zijn spijt, deed hem besluiten het goed te maken. Niet veel later liet hij een cheque naar het armenhuis van Montvermeil brengen. Na zijn middagdutje was hij dit incident alweer vergeten en dacht hij alleen nog aan het bezoek dat hij het echtpaar Penner zou brengen.

Albert Guittard was dankzij een samenloop van omstandigheden waarover we nu niet kunnen uitweiden, tien jaar geleden een teruggetrokken bestaan gaan leiden nadat hij fortuin had gemaakt. Als hij had gewild had hij zich nog meer kunnen verrijken, want zijn handelsfirma was nog nooit zo florerend geweest als toen hij haar aan een van zijn neefjes had overgedragen. Maar als de verstandige man die hij wilde zijn, vond hij dat het leven niet alleen aan werk moest worden besteed, en dat er in deze wereld geneugten waren die je je moest laten smaken voor het te laat was. Die geneugten waren de liefde en de kunsten. Het plezier van dromen. Hij had gedacht dat die geneugten zich in groten getale aan hem zouden voordoen vanaf de dag waarop hij het directeurschap van zijn firma zou opgeven, en zijn eerste desillusie was geweest dat er niets gebeurde. In de omgeving van Nice had hij Villa Commodore gekocht, die hij zo noemde omdat je vanuit de ramen de zee kon zien en omdat je haar met een beetje fantasie kon vergelijken met een commodore die over de

ocean waakt. Zonder ambitie en zonder nabije familie droomde hij er alleen nog van te trouwen met een verfijnde vrouw, iemand die van muziek, poëzie en schilderkunst hield en met wie hij de hele wereld over zou reizen. Zijn verlangen ging uit naar iemand van zijn leeftijd, ze hoefde niet per se heel mooi te zijn of een goede gastvrouw. Hij verlangde niet dat ze een uitzonderlijke schoonheid zou hebben die zijn ijdelheid zou strelen. Hij verlangde simpelweg dat zijn toekomstige levensgezellin plezier schiep in zijn gezelschap. Hij hoefde niet zo nodig omringd, bemind of verzorgd te worden. Het was dus met een aanzienlijke onbaatzuchtigheid dat hij ernaar streefde te trouwen. Mevrouw Penner verpersoonlijkte in zijn ogen precies zijn ideaal. Ze was iets jonger dan hij. Haar grote blauwe ogen gaven haar gezicht een jeugdige gloed en haar haren, voortijdig grijs geworden rond een egaal, als door de zon gebruind gezicht, leken gebleekt door de buitenlucht en het licht. Ze vertelde graag dat ze in haar leven veel teleurstellingen had meegemaakt, en dat het huwelijk niet was wat je je er als jong meisje van voorstelde. Maar tegelijkertijd toonde ze openlijk een zekere blijmoedigheid en een zeker plezier in ondergeschikte bezigheden die op een merkwaardige manier contrasteerden met haar woorden. En ze bracht die tegenstelling, waar ze mensen graag op attendeerde, bewust te weeg, want sinds een aantal jaar had ze er een kant en klaar antwoord op. Dat je je eigen levensopvatting moest bedenken, dat het leven ondanks alle ongemakken niet bekniibt op de gelukkige uren, dat je op momenten van moedeloosheid altijd moest denken aan de moeilijkheden waar je vrienden onder gebukt gingen. En daarbij had ze ook de charmante eigenschap dat ze de teleurstellingen waar haar man voor had gezorgd niet voor hem verborg maar dat ze hem die met een opgeruimd humeur aanrekende, wat hem overigens niet in het minst leek te deren. Hij was een oude kolonel, mager, gelig en helemaal kaal. In zijn gesprekken kon hij het niet nalaten terug te grijpen naar de jaren die hij in de koloniën had doorgebracht. Je voelde dat het leven in de tropen een diepe indruk bij hem had achtergelaten en dat hij

haast met de ogen van een Indochinees naar de Franse gewoonten keek. Steeds als hij het over Europa had, kregen zijn woorden iets vreemds, aangezien hij het dan over het jaar 1900 had, het jaar waarin hij was getrouwd en meteen weg was gegaan, en vanwege het aanzienlijk gat tussen die tijd en nu. Zonder dat je precies wist waarom, leek hij clementie te verdienen. Men vergaf hem dat hij niets over de oorlog wist, dat hij niet wist hoe pijnlijk die vier jaren waren geweest. Tegenover zijn vrouw was hij overigens in het geheel niet voorkomend. Als ze eens een verlangen uitte, had hij geen enkele haast dat in te willigen, en wat Albert Guittard het meest schokte, was dat hij zich zo weinig om zijn vrouw bekommerde. Hij kon niet toelaten dat het een man aan hoffelijkheid ontbrak. Hij meende blijk te geven van een grote kennis van het vrouwenhart door vrouwen in dergelijke omstandigheden te beklagen, zo niet openlijk, dan op zo'n manier dat ze wel moesten merken dat hij op ze lette. Wat mevrouw Penner betraf had hij dat uit angst voor haar man toch niet gedurfd, hoewel hij niets liever wilde. Hij wachtte al een flinke tijd een gunstige gelegenheid af. Maar steeds als hij een kansje wilde wagen, aarzelde hij zo lang dat de gelegenheid al was vervlogen voordat hij ook maar iets had kunnen ondernemen, waarop hij, om het voor zichzelf goed te praten, concludeerde dat het geen echte gelegenheid was geweest. Dan leed hij in stilte omdat zijn idool zo weinig gerespecteerd werd. Al zijn minnaressen had hij gekoesterd, hij had hun geringste verlangens bevredigd. Met allen had hij nog steeds een warme band en als hij iemand probeerde te veroveren, was zijn eerste zorg de nieuw verkozene te laten weten dat hij nog steeds contact had met zijn vroegere vriendinnen. Hij had gewild dat bijvoorbeeld Lili Menjoz, of mevrouw Laplante, of de kleine Josette Young zijn kwaliteiten en verfijndheden in het oor van mevrouw Penner zou fluisteren. Hij zou overigens niet hebben nagelaten hun te vragen of het toeval ze opnieuw naar Nice had gebracht. Eén keer was hij door een vrouw voor hypocriet en huichelaar uitgemaakt. En tot de dag van vandaag herinnerde hij zich alle details van dat avontuur.

Het had een onaangename herinnering bij hem achtergelaten. Die vrouw, die hij het liefst helemaal was vergeten, kwam hem nog dagelijks voor de geest als een voorbeeld van vulgariteit.

Voordat hij bij het echtpaar Penner arriveerde, die sinds hun terugkeer uit de koloniën, dat wil zeggen sinds twee jaar, in een soort kopie van een Provençaals landhuis woonden, kon hij de emotie waardoor hij werd overvallen niet beheersen. Midden op een berghelling zette hij zijn auto stil en stapte uit, als om zich ervan te vergewissen dat alles in orde was. Hij stak een sigaret op, en voordat hij weer doorreed wierp hij een blik op het landschap dat zich voor hem ontrolde tot aan de zee.

Ik lijk wel een schooljongen! dacht hij. Hij gebruikte dat woord graag, en als hij het op een pejoratieve manier leek te gebruiken, was dat onbewust. Ik lijk wel een schooljongen die naar zijn eerste maîtresse gaat. Dat is toch bepaald niet het geval. Hij glimlachte tevreden. Maar die zelfvoldaanheid was slechts schijn. Ze diende als stimulans. Alvorens mevrouw Penner te trotseren moest hij zichzelf er eerst van overtuigen dat dit bezoek niet zo belangrijk was voor een man met de nodige ervaring.

Terwijl hij op het echtpaar Penner afliep, dat buiten op het terras aan de thee zat, was hij zichzelf weer meester. Toen Clotilde hem zag, riep ze blij uit:

‘Wat aardig dat u bent gekomen, meneer Guittard! Mijn man wilde juist dat ik u ging opbellen om te vragen of u ons niet was vergeten. Ik geef u meteen een kop thee en ga daar maar zitten, in de koloniale stoel.’

Meneer Penner had niet de opgetogen uitstraling die zijn vrouw bij hem veronderstelde, en ook niet van een man die navraag heeft gedaan naar een van zijn vrienden. Hij bekeek zijn gast over de rand van zijn bril, die hij had opgezet om de krant te lezen en zei tegen Clotilde:

‘Stel toch niet zoveel vragen, schenk meneer Guittard eens een kop thee in.’

In plaats van op te staan om zijn gast de hand te schudden vol-